

SERGAMUMO ŽMONIŲ PARAZITINĖMIS LIGOMIS 2021 M. APŽVALGA

IVADAS

Lietuvoje kasmet užregistruojama apie 700 parazitinių ligų atvejų. Nors šių ligų atvejų skaičiai bei sergamumo rodikliai mažėja, tačiau šios ligos išlieka svarbi visuomenės sveikatos problema. Enterobiozė, askaridozė, toksokarozė – tai ligos, kuriomis dažniausiai užsikrečia ir serga ikimokyklinio ir jaunesnio mokyklinio amžiaus vaikai, ypač kaimo vietovėse. Toksoplazmozė ypač pavojinga nėščiosioms dėl galimos kūdikių įgimtos toksoplazmozės ir asmenims, turintiems nusilpusį imunitetą, dėl galimos sunkios ligos eigos. Lyginant su kitomis Europos Sąjungos šalimis, Lietuvoje registruojamas aukštas sergamumo echinokokoze rodiklis. Daugėjant kelionių į egzotines šalis, padidėjo tikimybė įvežti tropines parazitines ligas. Per pastaruosius kelerius metus jau registruojami ne tik įvežtiniai maliarijos atvejai, bet ir leišmaniozės, filariozės, strongiloidozės.

Apžvalgoje yra pateiktos sergamumo parazitinėmis ligomis tendencijos, sergamumas pagal amžiaus grupes, administracines teritorijas ir kt. Pateiktos lentelės bei grafikai yra sudaryti iš Užkrečiamųjų ligų ir jų sukėlėjų valstybės informacinėje sistemoje sukauptų duomenų.

SERGAMUMO PARAZITINĖMIS LIGOMIS STRUKTŪRA IR POKYČIAI

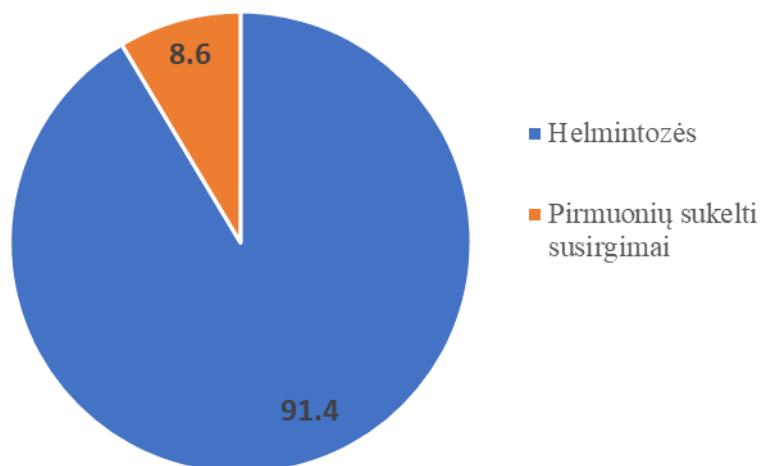
Lietuvoje 2021 m. buvo užregistruoti 557 parazitinių ligų atvejai. Lyginant su 2020 m., atvejų skaičius sumažėjo 17,3 % (2020 m. buvo užregistruoti 673 ligos atvejai). Daugiausiai buvo nustatyta enterobiozės (349 atvejai, tai sudarė 62,7 % visų parazitinių ligų atvejų) ir askaridozės (121 atvejis (21,7 %)). Kitų parazitinių ligų (žarnyno pirmuonių sukeltos ligos, maliarijos, toksoplazmozės, echinokokoze, toksokarozės, trichineliozės) atvejai sudarė 15,6 % visų užregistruotų parazitinių ligų atvejų (87 atvejai) (1 lentelė).

1 lentelė. Duomenys apie žmonių sergamumą parazitinėmis ligomis 2020–2021 m.

Eil. Nr.	Susirgimai	Sirgusiųjų skaičius		Sergamumo rodiklis 100 000 gyv.		Sergamumo kitimas (didėjimas/mažėjimas)	
		2020	2021	2020	2021	Atvejais	Procentais/kartais
Pirmuonių sukeltos parazitinės ligos							
1.	Pirmuonių sukeltos žarnyno ligos	19	27	0,68	0,96		+41,2 %
1.1.	Amebiazė	6	8	0,21	0,29	+2 atv.	
1.2.	Giardiazė	11	6	0,39	0,21	-5 atv.	
1.3.	Kitos pirmuonių sukeltos žarnyno ligos	2	13	0,07	0,46		6,5 karto
2.	Maliarija	2	3	0,07	0,11	+1 atv.	
3.	Igyta toksoplazmozė	35	18	1,25	0,64		-48,8 %
Helmintų sukeltos ligos (helmintozės)							
4.	Echinokokoze	37	20	1,32	0,72		-45,5 %
5.	Askaridozė	152	121	5,44	4,33		-20,4 %
6.	Enterobiozė	413	349	14,78	12,48		-15,6 %
7.	Toksokarozė	12	18	0,43	0,64		+48,8 %
8.	Trichineliozė	0	1	0	0,04	+1 atv.	
9.	Strongiloidozė	1	0	0,04	0	-1 atv.	
10.	Dirofilariozė	1	0	0,04	0	-1 atv.	
11.	Retos tropinės parazitozės	1	0	0,04	0	-1 atv.	
	Iš viso	673	557	24,08	19,92		-17,3 %

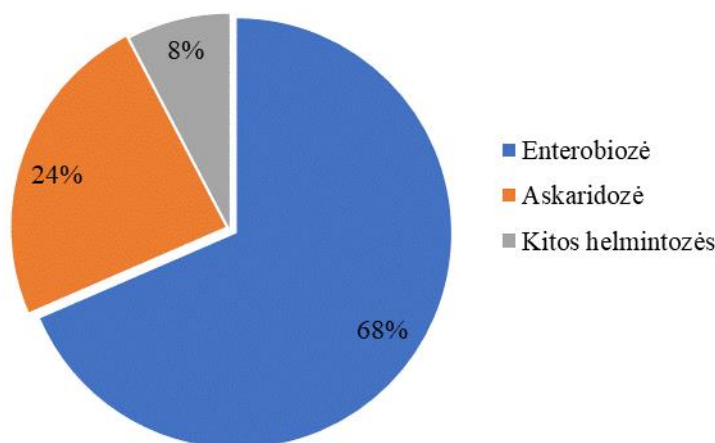
2021 m. 91,4 % visų užregistruotų parazitinių susirgimų sudarė helmintozės (509 atvejai) ir 8,6 % – pirmuonių sukeltos parazitinės ligos (48 atvejai).

1 pav. **Parazitinių susirgimų procentinis pasiskirstymas 2021m. (n=557)**

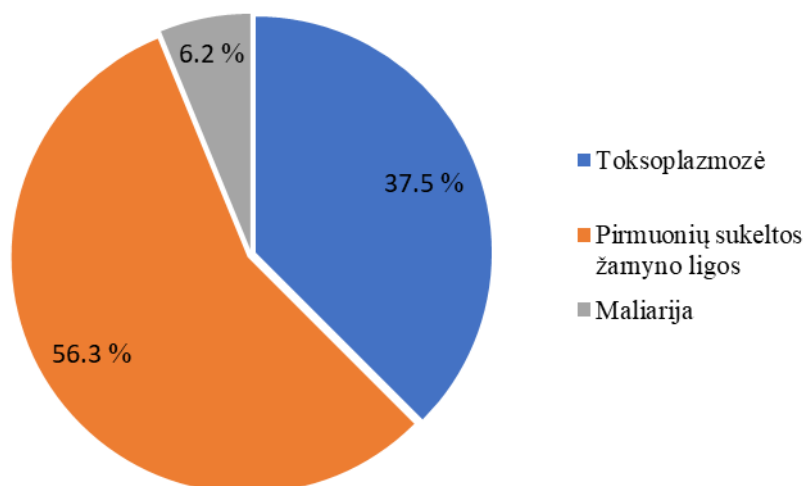
2021 m. buvo užregistruoti 349 enterobiozės atvejai (68 % visų helmintozių), 121 askaridozės atvejis (24 %) ir 39 kitų helmintozių (echinokokoze, toksokarozė, trichineliozė) (8 %) (2 pav.).

2 pav. **Helmintozių procentinis pasiskirstymas 2021 m. (n=509)**

Didžiąją dalį visų užregistruotų pirmuonių sukeltų parazitinių susirgimų 2021 m. sudarė žarnyno pirmuonių sukeltos ligos – 27 atvejai (56,3 %) ir toksoplazmozė – 18 atvejų (37,5 %), taip pat buvo užregistruoti 3 maliarijos atvejai (6,2 %) (3 pav.).

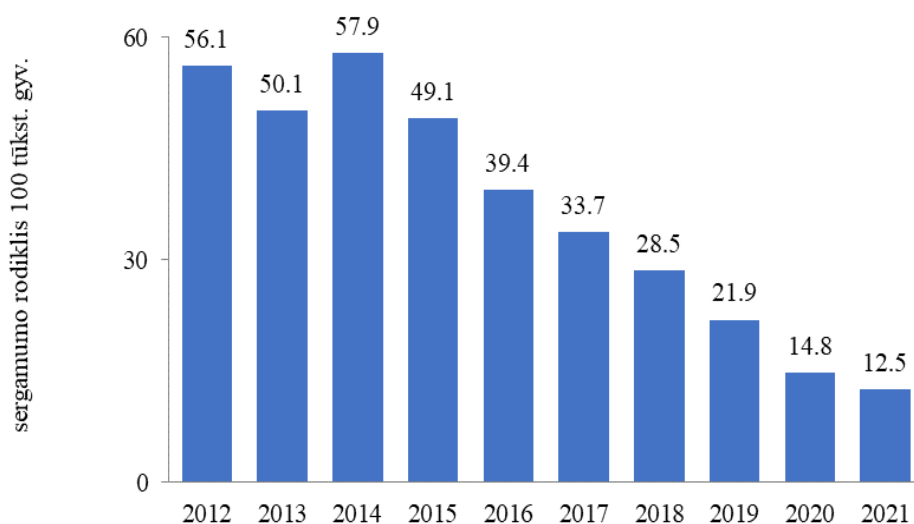
3 pav. Pirmuonių sukeltų parazitinių susirgimų procentinis pasiskirstymas 2021 m. (n=48)

SERGAMUMAS ENTEROBIOZE

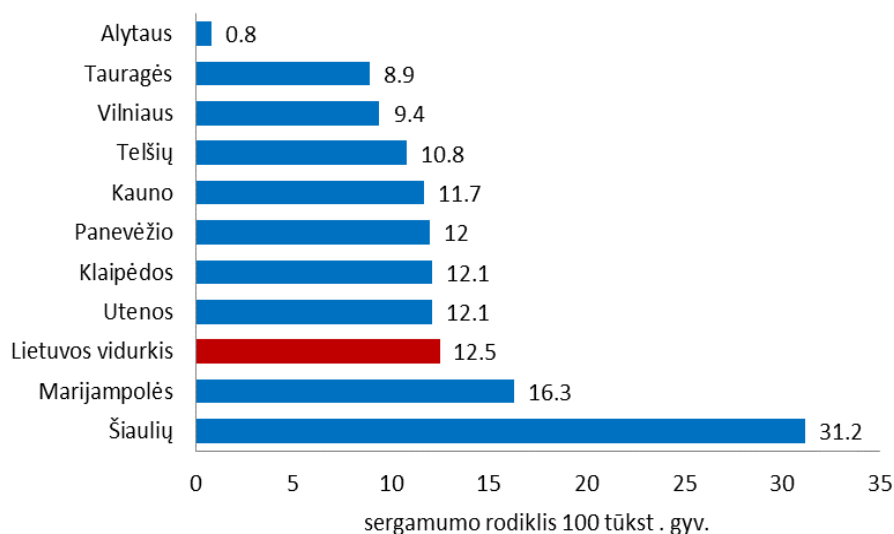
Sergamumo enterobioze rodiklis per paskutinius dešimt metų sumažėjo nuo 56,1 iki 12,5 atv. 100 tūkst. gyv. arba 4,5 karto (4 pav.).

4 pav. Sergamumo enterobioze rodiklio kitimas 2012–2021 m.

2021 m. duomenimis, lyginant su Lietuvos vidurkiu (12,5 atv. 100 tūkst. gyv.), aukštas sergamumo rodiklis buvo Šiaulių (31,2 atv. 100 tūkst. gyv.), Marijampolės (16,3 atv. 100 tūkst. gyv.), mažas – Alytaus (0,8 atv. 100 tūkst. gyv.), Tauragės (8,9 atv. 100 tūkst. gyv.) apskrityse (5 pav.).

5 pav. Sergamumo enterobioze rodikliai apskrityse 2021 m. (n=349)

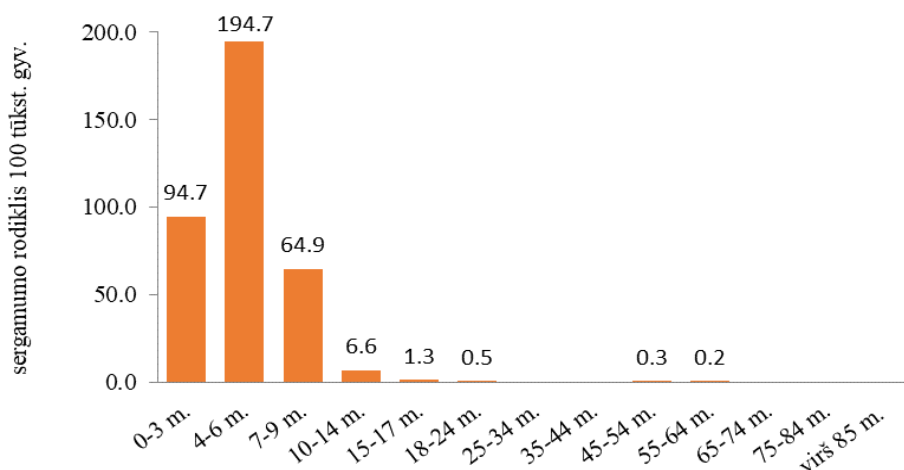

Sergamumo enterobioze mažėjimas siejamas su profilaktinių tyrimų, kurių dėka išaiškinama daugiausia sergančiųjų, skaičiaus mažėjimu. 2021 m. profilaktinių patikrinimų metu išaiškinta 165 arba 47,3 % visų enterobiozės atvejų, 161 arba 46,1 % asmenų enterobiozė buvo nustatyta gydymo įstaigose, kai jie kreipėsi dėl atsiradusių ligos simptomų.

2021 m. šia liga dažniau sirgo vaikai, lankantys ikimokyklines ugdymo įstaigas (188 atvejai arba 53,9 % visų enterobiozės atvejų), rečiau – ikimokyklinio amžiaus vaikai, nelankantys ugdymo įstaigų (79 atvejai arba 22,6 %), ir mokiniai (57 atvejai arba 16,3 %). Nežinoma 25 atvejai (7,2 %).

Didžiausias sergamumo enterobioze rodiklis buvo 4–6 m. amžiaus vaikų grupėje (194,7 atv. 100 tūkst. gyv.) (6 pav.).

6 pav. Sergamumo enterobioze rodikliai pagal amžiaus grupes 2021 m. (n=349)

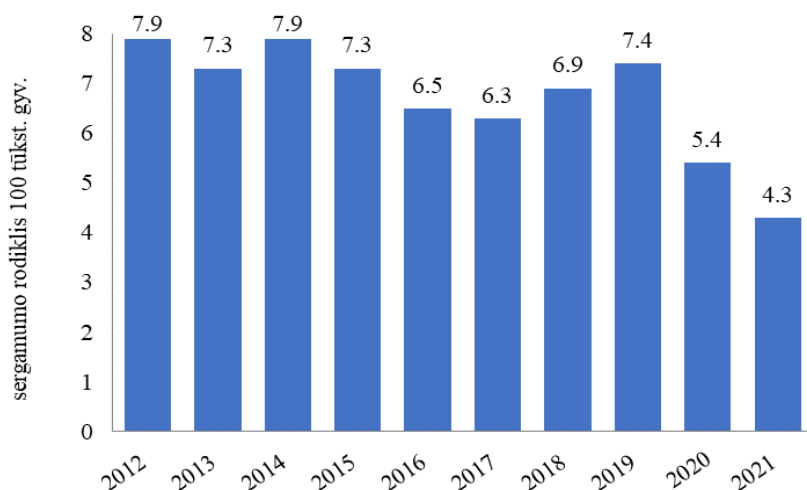

2021 m. kaimo gyventojų sergamumo rodiklis buvo mažesnis nei miesto gyventojų. Kaimo vietovėse buvo užregistruoti 107 enterobiozės atvejai (sergamumo rodiklis buvo 11,8 atv. 100 tūkst. gyv.), miestuose – 342 enterobiozės atvejai (18,1 atv. 100 tūkst. gyv.). Vyrų sergamumo rodiklis buvo didesnis nei moterų. Iš viso buvo užregistruoti 174 sergantys vyrai (13,2 atv. 100 tūkst. gyv.) ir 175 moterys (11,9 atv. 100 tūkst. gyv.).

SERGAMUMAS ASKARIDOZE

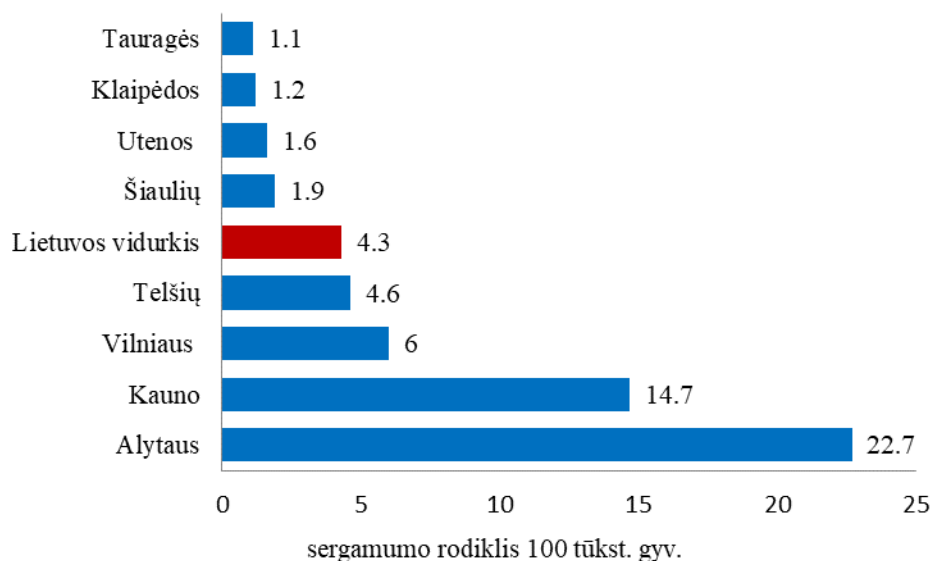
Sergamumo askaridoze rodiklis per paskutinius dešimt metų turi mažėjimo tendenciją. Per šį periodą sergamumas sumažėjo nuo 7,9 iki 4,3 atv. 100 tūkst. gyv. arba 1,8 karto. Didžiausias sergamumo rodiklis buvo užregistruotas 2012 m. ir 2014 m. (po 7,9 atv. 100 tūkst. gyv.), mažiausias – 2020 m. ir 2021m. (atitinkamai 5,4 ir 4,3 atv. 100 tūkst. gyv.) (7 pav.).

7 pav. Sergamumo askaridoze rodiklio kitimas 2012–2021 m.

2021 m. buvo užregistruotas 121 askaridozės atvejis. Lyginant su Lietuvos vidurkiu (4,3 atv. 100 tūkst. gyv.) žemas sergamumo askaridoze rodiklis buvo Tauragės (1,1 atv. 100 tūkst. gyv.), Klaipėdos (1,2 atv. 100 tūkst. gyv.), Utenos (1,6 atv. 100 tūkst. gyv.), Šiaulių (1,9 atv. 100 tūkst. gyv.), aukštas – Alytaus (22,7 atv. 100 tūkst. gyv.), Kauno (14,7 atv. 100 tūkst. gyv.), Vilniaus (6 atv. 100 tūkst. gyv.), Telšių (4,6 atv. 100 tūkst.gyv.) apskrityse. 2021 m. nė vieno askaridozės atvejo nebuvo užregistruota Marijampolės ir Panevėžio apskrityse (8 pav.).

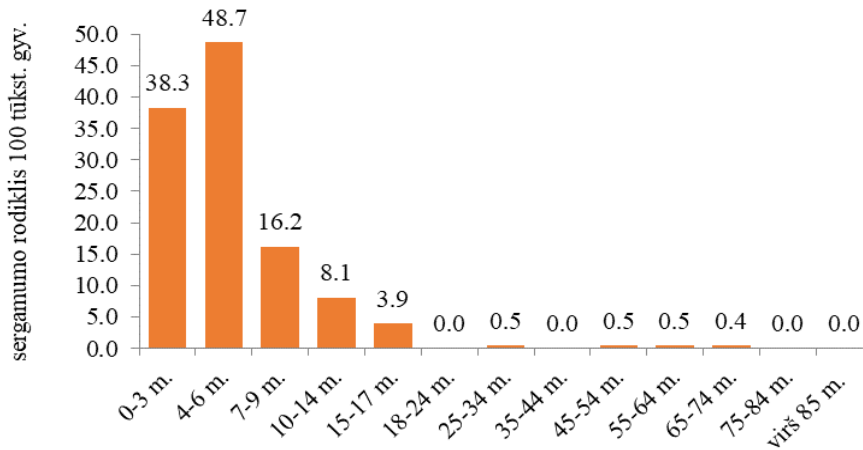
8 pav. Sergamumo askaridoze rodikliai apskrityse 2021 m. (n=121)

2021 m. askaridoze dažniau sirgo ikimokyklinio amžiaus vaikai, lankantys vaikų ugdymo įstaigas (49 atvejai arba 40,5 % visų askaridozės atvejų), vaikai, nelankys vaikų ugdymo įstaigų (27

atvejai arba 22,3 %), ir mokiniai (28 atvejai arba 23,1 %). Daugiausia atvejų išaiškinta dėl negalavimų kreipiantis į gydymo įstaigą (91 atvejis arba 75,3 %). 2021 m. askaridoze labiausiai sirgo 0–3 ir 4–6 m. amžiaus vaikai (sergamumo rodiklis buvo 38,3 ir 48,7 atv. 100 tūkst. gyv.) (9 pav.).

9 pav. **Sergamumo askaridoze rodiklis pagal amžiaus grupes 2021 m. (n=121)**

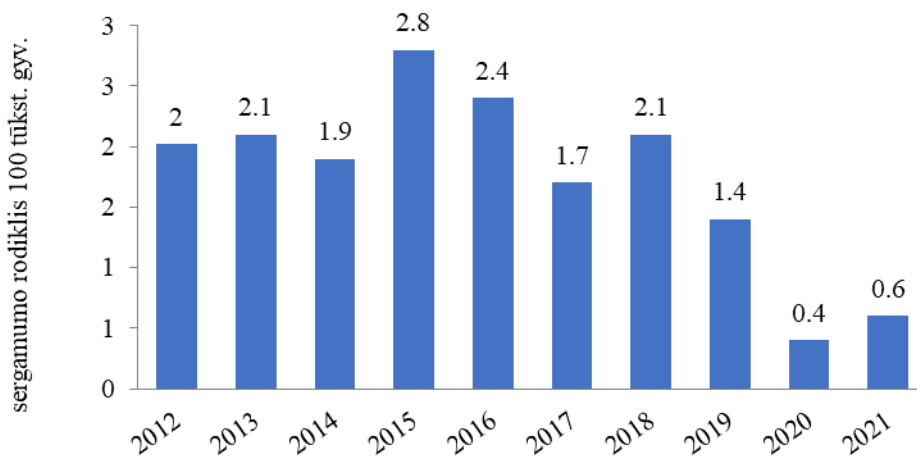

Kaimo gyventojų sergamumo askaridoze rodiklis buvo didesnis nei miesto gyventojų. Kaimo vietovėse buvo užregistruoti 53 askaridozės atvejai (sergamumo rodiklis buvo 5,8 atv. 100 tūkst. gyv.), miestuose – 68 atvejai (3,6 atv. 100 tūkst. gyv.). Vyrų sergamumo askaridoze rodiklis buvo didesnis nei moterų. Iš viso buvo užregistruotas 61 susirgęs vyras (4,6 atv. 100 tūkst. gyv.) ir 60 – moterų (4,1 atv. 100 tūkst. gyv.).

SERGAMUMAS TOKSOKAROZE

Sergamumo toksokaroze rodiklis per paskutinius dešimt metų turi mažėjimo tendenciją. Per šį laikotarpį didžiausias sergamumo rodiklis buvo užregistruotas 2015 m. (2,8 atv. 100 tūkst. gyv.), mažiausias – 2020 ir 2021m. (atitinkamai 0,4 ir 0,6 atv. 100 tūkst. gyv.) (10 pav.).

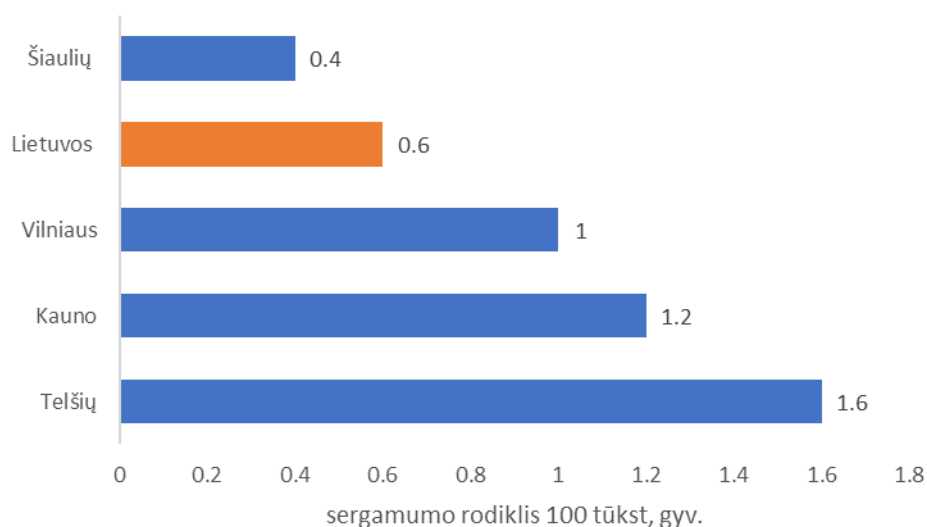
10 pav. **Sergamumo toksokaroze rodiklio kitimas 2012–2021 m.**

2021 m. toksokaroze sirgo 18 žmonių. Aukštas sergamumo rodiklis (Lietuvos vidurkis – 0,6 atv. 100 tūkst. gyv.) buvo Telšių (1,6 atv. 100 tūkst. gyv.), Kauno (1,2 atv. 100 tūkst. gyv.), Vilniaus (1 atv. 100 tūkst. gyv.), žemas – Šiaulių (0,4 atv. 100 tūkst. gyv.) apskrityje. 2021 m.

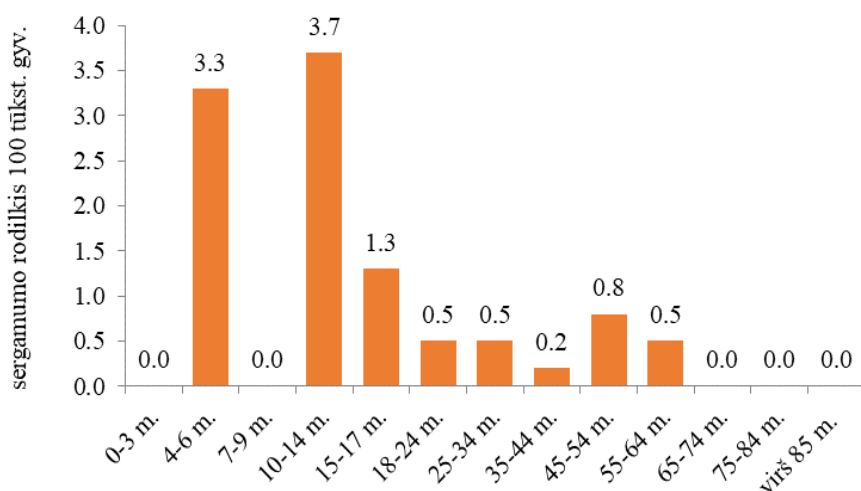
toksokarozės atvejų nebuvo užregistruota Alytaus, Klaipėdos, Marijampolės, Panevėžio, Tauragės, Utenos apskrityse (11 pav.).

11 pav. Sergamumo toksokaroze rodikliai apskrityse 2021 m. (n=18)

Toksokaroze serga visų amžiaus grupių žmonės, tačiau vaikai dažniau. 2021 m. sergamumo toksokaroze rodiklis didžiausias buvo 10–14 ir 4–6 m. amžiaus vaikų grupėse (atitinkamai 3,7 ir 3,3 atv. 100 tūkst. gyv.) (12 pav.).

12 pav. Sergamumo toksokaroze rodikliai pagal amžiaus grupes 2021 m. (n=18)

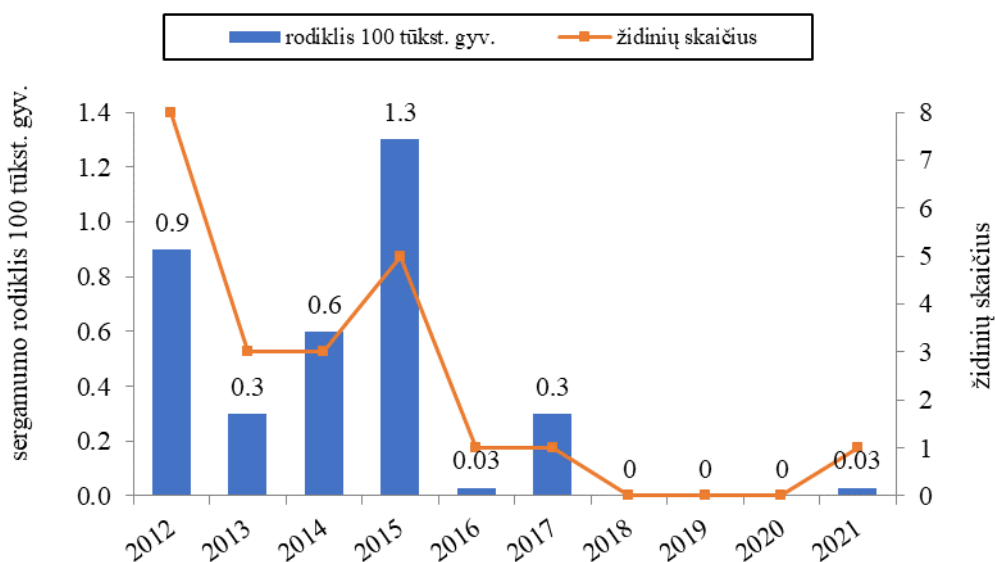
2021 m. kaimo gyventojų sergamumo toksokaroze rodiklis buvo šiek tiek didesnis nei miesto. Kaimo vietovėse buvo užregistruoti 8 toksokarozės atvejai (sergamumo rodiklis buvo 0,9 atv. 100 tūkst. gyv.), miestuose – 10 atvejų (0,5 atv. 100 tūkst. gyv.). Vyrų sergamumo rodiklis buvo mažesnis nei moterų. Iš viso buvo užregistruoti 8 sergantys vyrai (0,6 atv. 100 tūkst. gyv.) ir 10 – moterų (0,7 atv. 100 tūkst. gyv.).

SERGAMUMAS TRICHINELIOZE

Per 2012–2021 m. iš viso buvo užregistruoti 108 žmonių trichineliozės atvejai, iš jų – 8 sporadiniai ir 14 protrūkių. Didžiausias sergamumo rodiklis buvo 2015 m. (1,3 atv. 100 tūkst.

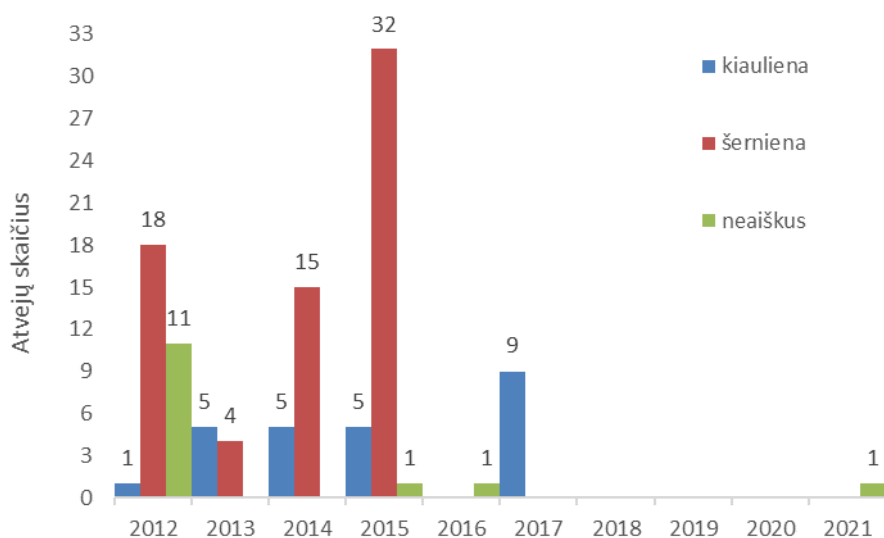
gyv.), kai buvo užregistruoti 4 trichineliozės protrūkiai, susiję su šernienos (32 ligoniai) ir namuose užaugintų kiaulių mėsos (5 ligoniai) vartojimu. Mažiausias sergamumo rodiklis buvo 2016 m. ir 2021 m. (0,03 atv. 100 tūkst. gyv., po vieną ligonį). Daugiausiai židinių buvo užregistruota 2012 m. (8 židiniai), mažiausiai – 2016 m., 2017 m. ir 2021 m. (po 1 židinį). 2018–2020 m. nebuvo užregistruota nė vieno trichineliozės atvejo (13 pav.).

13 pav. **Sergamumo trichinelioze rodiklis ir židinių skaičius 2012–2021 m.**

Židinių epidemiologinių tyrimų analizė rodo, kad žmonių trichineliozė Lietuvoje plito per infekuotą trichinelėmis kiaulieną ir šernieną. 2012–2021 m. 23,1 % visų trichinelioze sirgusių asmenų užsikrėtė vartoję infekuotą kiaulieną, 63,9 % – šernieną, 13 % – infekcijos šaltinis liko neišaiškintas (14 pav.).

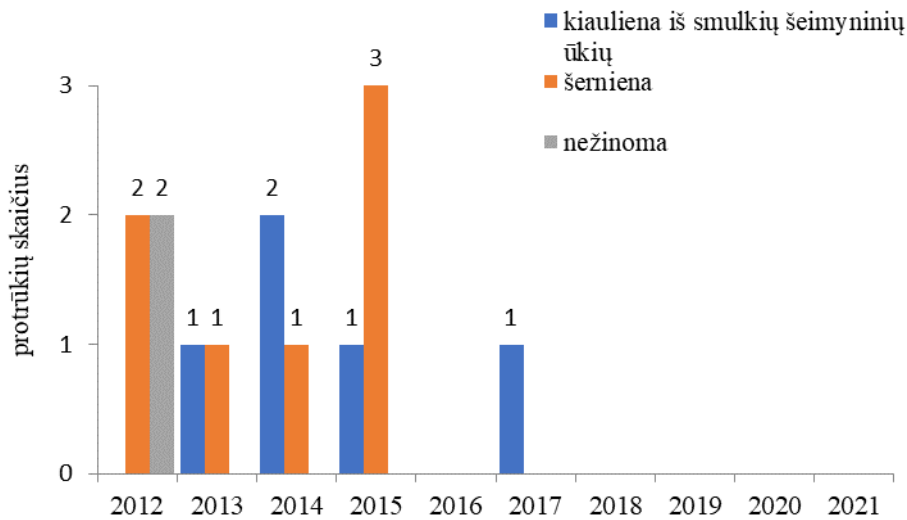
14 pav. **Trichinelioze sergantys ligoniai pagal infekcijos šaltinį 2012–2021 m. (n=108)**

Kasmet registruojama žmonių trichineliozės protrūkių. 2012–2021 m. 35,7 % visų protrūkių kilo dėl namų ūkyje užaugintų infekuotų kiaulių mėsos vartojimo, 50 % – dėl infekuotų šernų mėsos, 14,3 % – priežastis liko neišaiškinta (15 pav.).

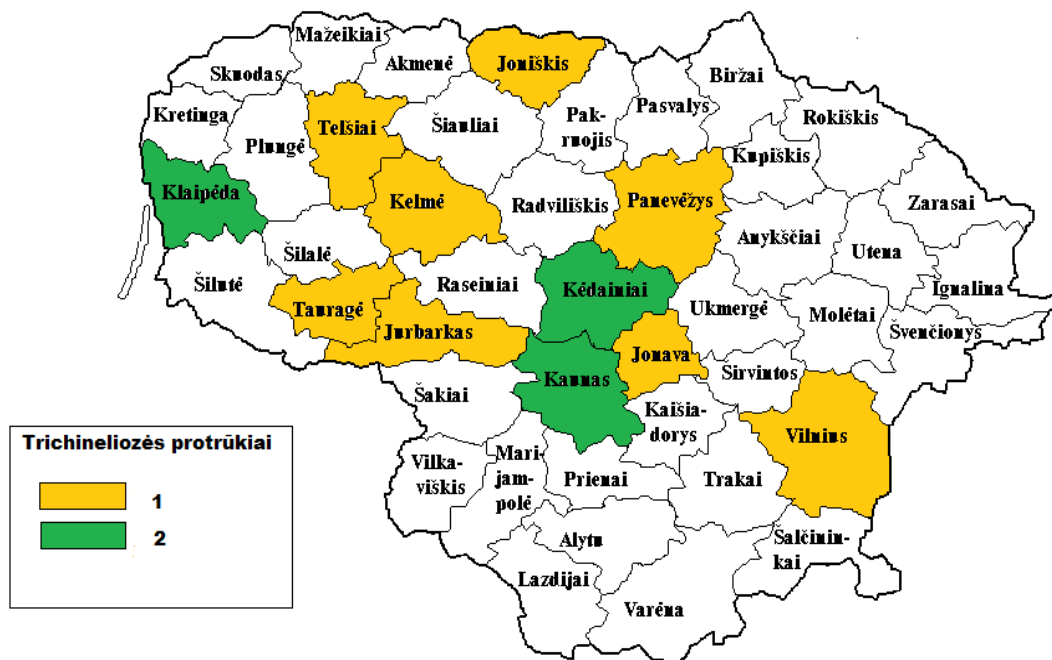

15 pav. Trichineliozės protrūkiai pagal infekcijos šaltinį 2012–2021 m. (n=14)

Žmonių trichineliozės protrūkiai dažniau registruojami centrinėje Lietuvos dalyje. 2012–2021 m. duomenimis, protrūkiai buvo užregistruoti 11 Lietuvos administracinių teritorijų. Po du trichineliozės protrūkius buvo užregistruota Kauno, Kėdainių ir Klaipėdos, po vieną – Telšių, Kelmės, Joniškio, Tauragės, Jurbarko, Panevėžio, Jonavos ir Vilniaus administracinėje teritorijoje (16 pav.).

16 pav. Trichineliozės protrūkiai 2012–2021 m. (n=14)

KASPINUOČIŲ SUKELTI SUSIRGIMAI

Kasmet Lietuvoje registruojama kaspinočių sukeltų ligų atvejų. 2012–2021 m. iš viso buvo užregistruoti 389 kaspinočių sukeltų ligų atvejai, iš jų: 3 himenolepidozės, 3 teniazės, 3

cisticerkozės, 9 difilobotriozės, 371 echinokokožės. Echinokokožė sudarė 95,3% visų kaspinočių sukeltų ligų atvejų (2 lentelė).

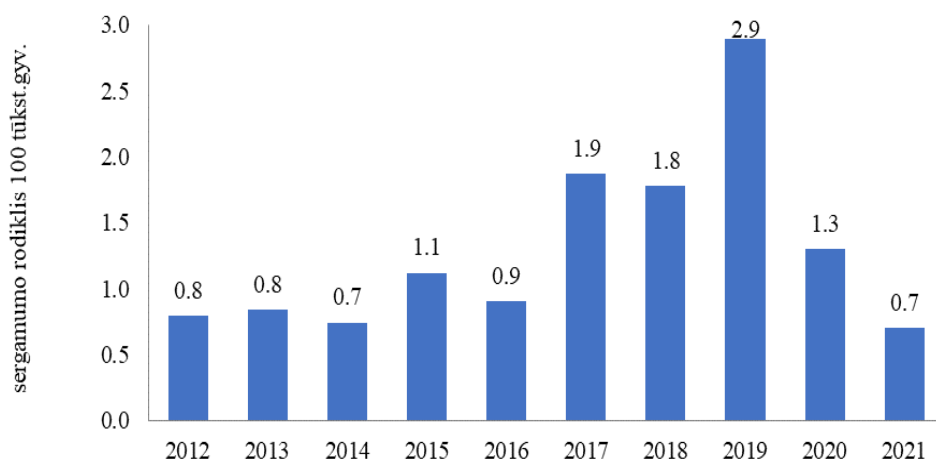
2 lentelė. Kaspinočių sukeltų ligų atvejai 2012–2021 m.

Metai	Kaspinočių sukeltų ligų atvejų skaičius				
	Himenolepidozės	Teniazės	Cisticerkozės	Difilobotriozės	Echinokokožės
2012	1		1	2	24
2013				2	25
2014		2		1	22
2015					33
2016		1	2	2	26
2017				1	53
2018	2				50
2019					81
2020				1	37
2021					20
Iš viso	3	3	3	9	371

Sergamumas echinokokoze

Lietuvoje 2012–2021 m. užregistruotas 371 echinokokožės atvejis. Šių metų duomenys rodo, kad nuo 2012 m. iki 2019 m. sergamumo echinokokoze rodiklis turėjo didėjimo tendenciją (rodiklis padidėjo nuo 0,8 iki 2,9 atv. 100 tūkst gyventojų). Lyginant su 2019 m. duomenimis, 2021 m. sergamumo echinokokoze rodiklis sumažėjo daugiau nei 4 kartus. Šį sumažėjimą įtakojo 2020 m. prasidėjusi COVID-19 ligos (koronaviruso) pandemija (17 pav.).

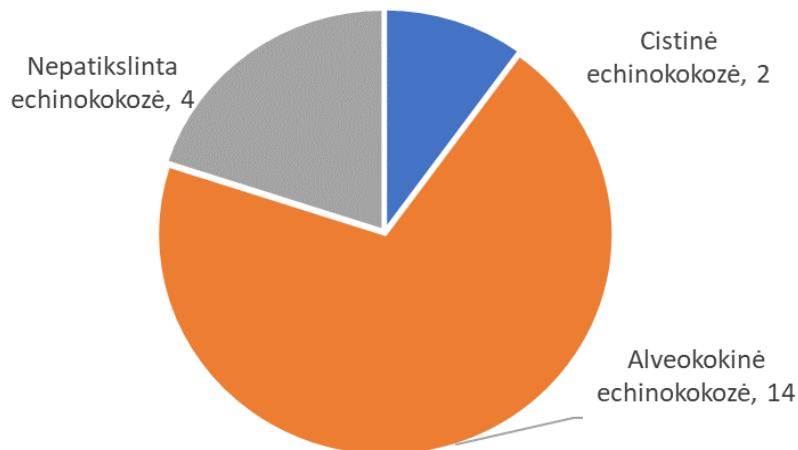
17 pav. Sergamumo echinokokoze rodiklio kitimas 2012–2021 m.

Paplitusios dvi echinokokų rūšys, sukeliančios žmogui sunkius susirgimus, kurie negydant gali baigtis mirtimi. Cistinę echinokokožę (toliau – CE) sukelia *Echinococcus granulosus*, alveokokinę echinokokožę (toliau – AE) – *Echinococcus multilocularis*.

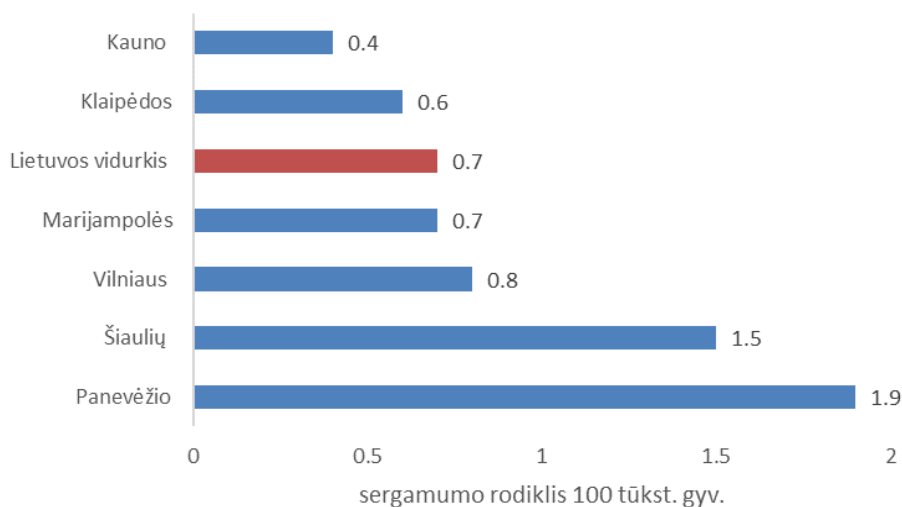
2021 m. iš viso užregistruota 20 echinokokožės atvejų, iš jų: 2CE, 14 AE ir 4 nepatikslintos echinokokožės (18 pav.).

18 pav. Sergamumo echinokokoze rodikliai pagal sukėlėjo rūšį 2021 m. (n=20)

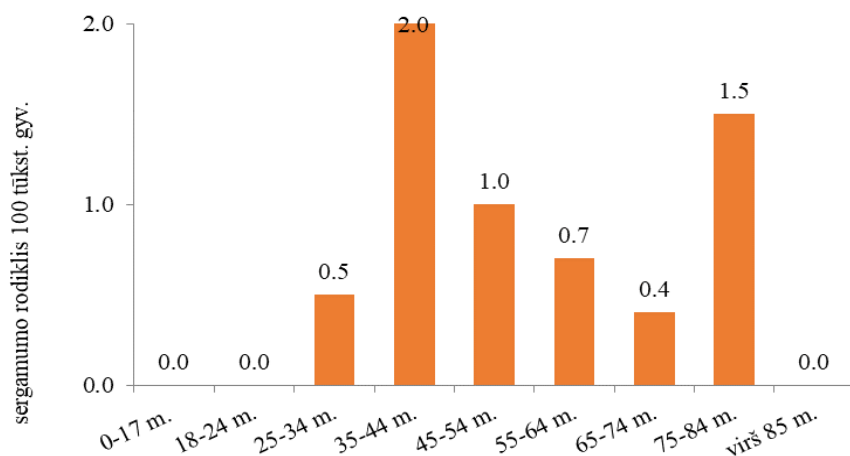
Didžiausias sergamumo rodiklis (Lietuvos vidurkis – 0,7 atv. 100 tūkst. gyv.) buvo Panevėžio (1,9 atv. 100 tūkst. gyv.), Šiaulių (1,5 atv. 100 tūkst. gyv.), mažiausias – Kauno (0,3 atv. 100 tūkst. gyv.), Klaipėdos (0,6 atv. 100 tūkst. gyv.) apskrityse (19 pav.).

19 pav. Sergamumo echinokokoze rodikliai apskrityse 2021 m. (n=20)

Echinokokoze serga tiek vaikai, tiek suaugę žmonės, tačiau dažniau liga diagnozuojama vyresnio amžiaus žmonėms. 2021 m. didžiausias sergamumo echinokokoze rodiklis buvo 35–44 ir 75–84 metų amžiaus žmonių grupėse (atitinkamai 2 ir 1,5 atv. 100 tūkst. gyv.) (20 pav.).

20 pav. Sergamumo echinokokoze rodiklis pagal amžiaus grupes 2021 m. (n=20)

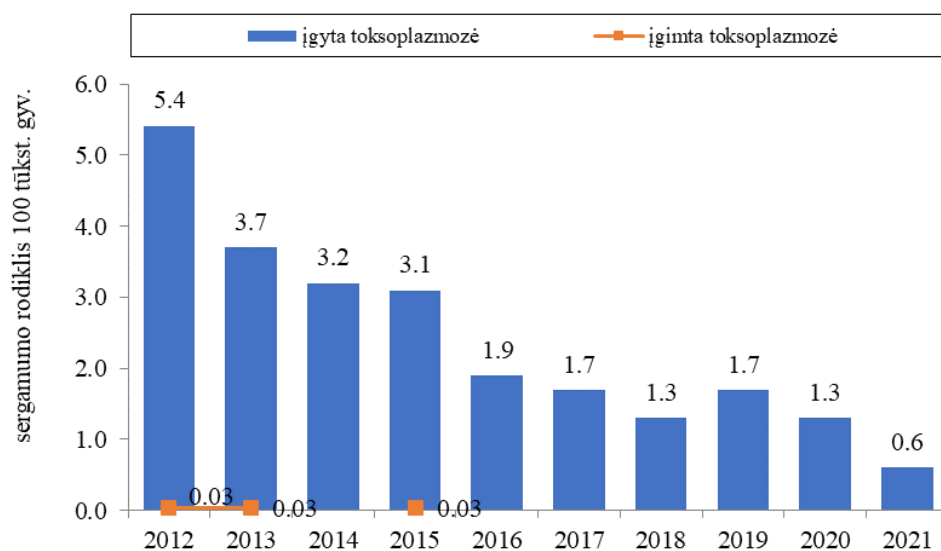

2021 m. kaimo gyventojų sergamumo rodiklis buvo mažesnis nei mieste. Kaimo vietovėse buvo užregistruoti 7 echinokokozės atvejai (sergamumo rodiklis buvo 0,89 atv. 100 tūkst. gyv.), miestuose – 13 atvejų (1 atv. 100 tūkst. gyv.). Vyrų sergamumo rodiklis buvo mažesnis nei moterų. 2021 m. iš viso buvo užregistruoti 6 sergantys vyrai (0,5 atv. 100 tūkst. gyv.) ir 14 – moterų (0,9 atv. 100 tūkst. gyv.).

SERGAMUMAS TOKSOPLAZMOZE

2012–2021 m. sergamumo toksoplazmoze rodikliai nuolat mažėjo. Daugiausia toksoplazmozės atvejų buvo užregistruota 2012 m. (163 atvejai, sergamumo rodiklis 5,4 atv. 100 tūkst. gyv.), mažiausiai – 2021 m. (18 atvejų, sergamumo rodiklis 0,6 atv. 100 tūkst. gyv.). Taip pat sumažėjo ir įgimtos toksoplazmozės atvejų. Per paskutinius dešimt metų po vieną įgimtos toksoplazmozės atvejį buvo užregistruota 2012 m., 2013 m. ir 2015 m. metais (sergamumo rodiklis buvo 0,03 atv. 100 tūkst.gyv.) (21 pav.).

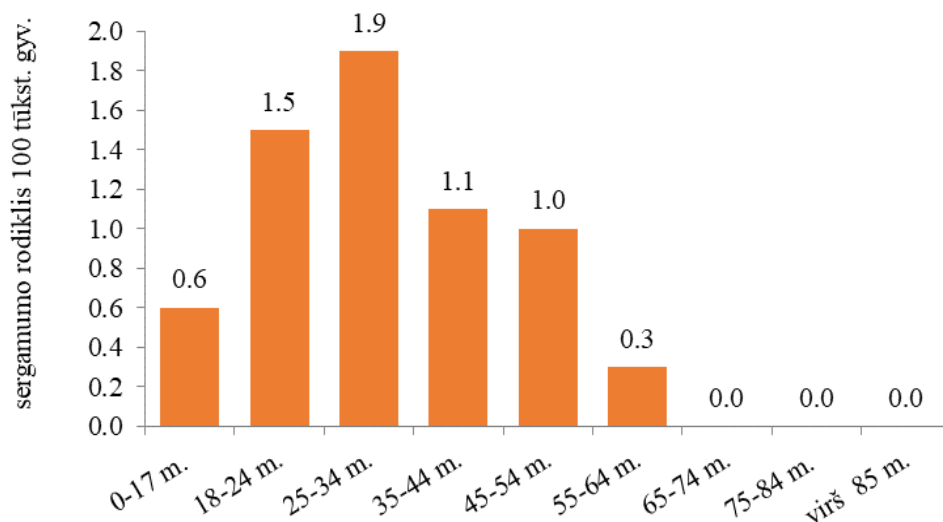
21 pav. Sergamumo toksoplazmoze rodiklio kitimas 2012–2021 m.

2021 m. toksoplazmozė buvo užregistruota tik trijose apskrityse: Šiaulių (3 atvejai, sergamumo rodiklis 1,1 atv. 100 tūkst. gyv.), Utenos (2 atvejai, sergamumo rodiklis 1,6 atv. 100 tūkst. gyv.) ir Vilniaus (13 atvejų, sergamumo rodiklis 1,6 atv. 100 tūkst. gyv.).

Toksoplazmoze serga tiek vaikai, tiek suaugę žmonės. 2021 m. didžiausias sergamumo rodiklis buvo 25–34 metų amžiaus žmonių grupėje (22 pav.)

22 pav. Sergamumo toksoplazmoze rodikliai pagal amžiaus grupes 2021 m. (n=18)

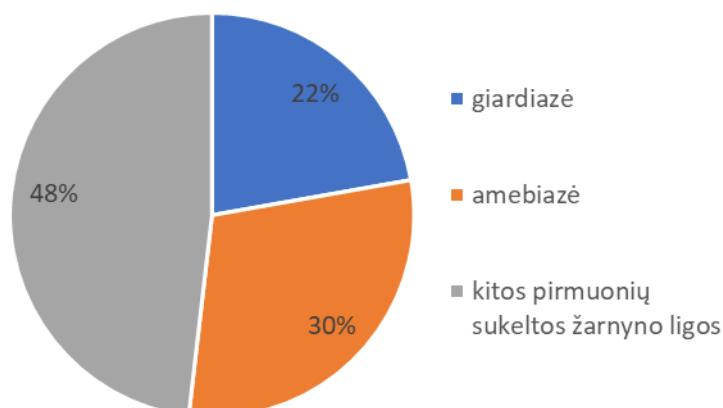
2021 m. kaimo gyventojų sergamumo rodiklis buvo didesnis nei miesto. Kaimo vietovėse buvo užregistruoti 6 toksoplazmozės atvejai (sergamumo rodiklis buvo 0,7 atv. 100 tūkst. gyv.), miestuose – 12 atvejų (0,6 atv. 100 tūkst. gyv.). Vyrų sergamumo rodiklis buvo mažesnis nei moterų. 2021 m. iš viso buvo užregistruoti 3 sergantys vyrai (0,2 atv. 100 tūkst. gyv.) ir 15 – moterų (1 atv. 100 tūkst. gyv.). Ši liga dažniau nustatoma moterims, nes siekiant išvengti įgimtos toksoplazmozės, moterys tiriamos prieš nėštumą ar nėštumo metu.

2021 m. iš viso buvo užregistruota 18 įgytos toksoplazmozės atvejų, iš jų: 1 toksoplazminės okulopatijos (pagal TLK-10 ligos kodas B58.0), 2 toksoplazmų sukulto meningoencefalito (B58.2) ir 15 nepatikslintos toksoplazmozės (B58.9) atvejų. Ūminė toksoplazmozė buvo diagnozuota 8 asmenims (44,4 %), lėtinė – 9 (50 %), nežinomas – 1 atvejis (5,6 %).

PIRMUONIŲ SUKELTOS ŽARNYNO LIGOS

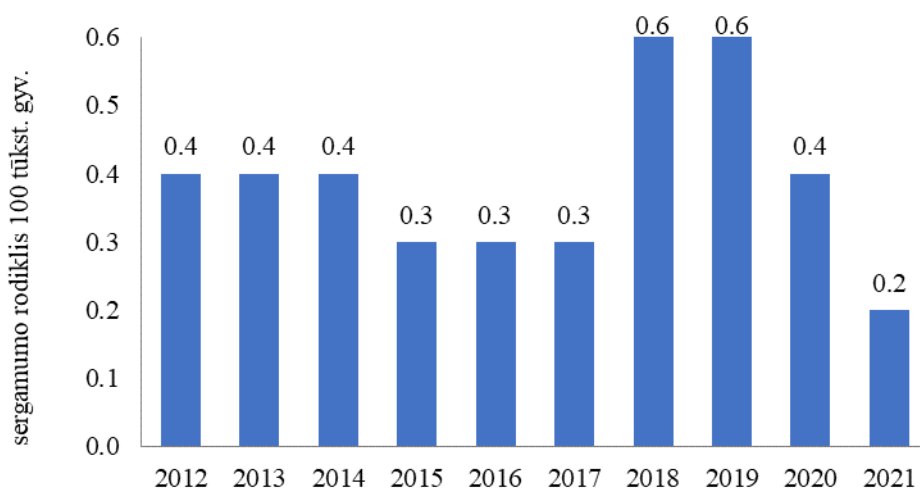
2021 m. buvo užregistruoti 27 pirmuonių sukelti žarnyno ligos atvejai. Iš jų: amebiazės – 8 (30 % visų pirmuonių sukeltų žarnyno ligų atvejų), giardiazės – 16 (22 %), kitų pirmuonių (*Blastocystis hominis*, *Endolimax nana*) sukeltų žarnyno ligų – 13 atvejų (48 %) (1 lentelė, 23 pav.).

23 pav. Pirmuonių sukeltų žarnyno ligų procentinis pasiskirstymas 2021 m. (n=27)

2012–2021 m. sergamumo giardiazė rodiklis išlieka panašus. Didžiausias sergamumo giardiazė rodiklis buvo 2018 m. ir 2019 m. (po 0,6 atv. 100 tūkst. gyv.), mažiausias – 2021 m. (0,2 atv. 100 tūkst. gyv.) (24 pav.).

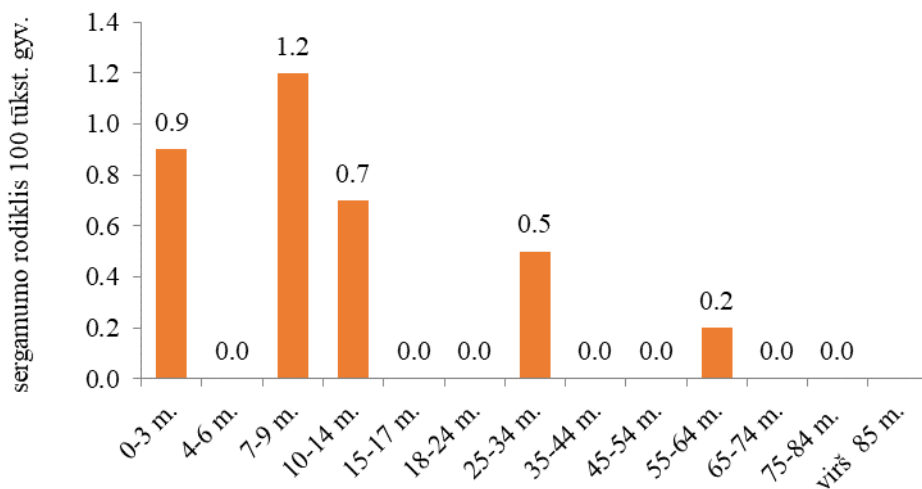
24 pav. Sergamumo giardiazė rodiklio kitimas 2012–2021 m.

2021 m. giardiazė susirgo 6 žmonės iš Panevėžio ir Vilniaus apskričių (sergamumo rodiklis buvo atitinkamai 0,5 ir 0,6 atv. 100 tūkst. gyv.). Visi atvejai buvo užregistruoti miestuose. Vyrų sergamumo rodiklis buvo didesnis nei moterų. 2021 m. giardiazė sirgo 4 vyrai (sergamumo rodiklis buvo 0,3 atv. 100 tūkst. gyv.) ir 2 – moterys (0,1 atv. 100 tūkst. gyv.).

2021 m. giardiazė buvo registruojama įvairiose amžiaus grupėse, didžiausias sergamumo rodiklis buvo 7–9 metų amžiaus grupėje (25 pav.).

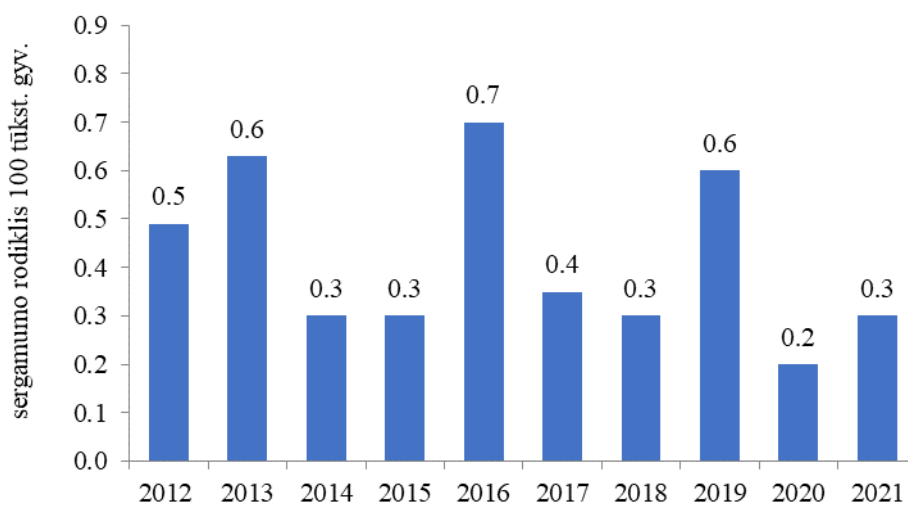
25 pav. Sergamumo giardiaze rodikliai pagal amžiaus grupes 2021 m. (n=6)

Sergamumas amebiaze

2012–2021 m. sergamumo amebiaze rodiklis kito. Didžiausias sergamumo amebiaze rodiklis buvo 2016 m. (0,7 atv. 100 tūkst. gyv.), mažiausias – 2020 m. (0,2 atv. 100 tūkst. gyv.) (26 pav.).

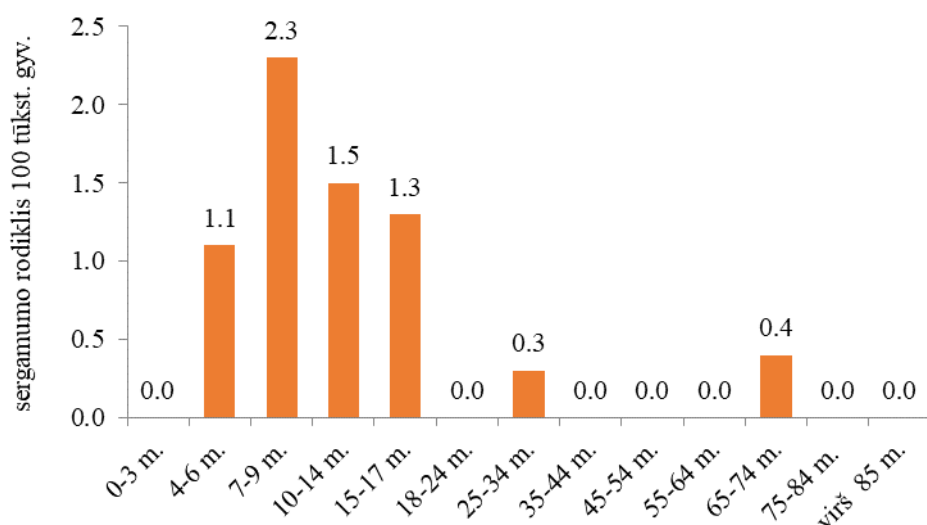
26 pav. Sergamumo amebiaze rodiklio kitimas 2012–2021 m.

2021 m. buvo užregistruoti 8 amebiaze sergantys asmenys Šiaulių ir Vilniaus apskrityse. Didžiausias sergamumo amebiaze rodiklis (Lietuvos bendras – 0,3 atv./100 tūkst. gyv.) buvo Šiaulių apskrityje (1,9 atv. 100 tūkst. gyv.).

Amebiazė registruojama įvairiose amžiaus grupėse, 2021 m. didžiausias sergamumo rodiklis buvo 7–9 metų amžiaus žmonių grupėje (2,3 atv. 100 tūkst. gyv.) (27 pav.).

27 pav. Sergamumo amebiaze rodiklis pagal amžiaus grupes 2021 m. (n=8)

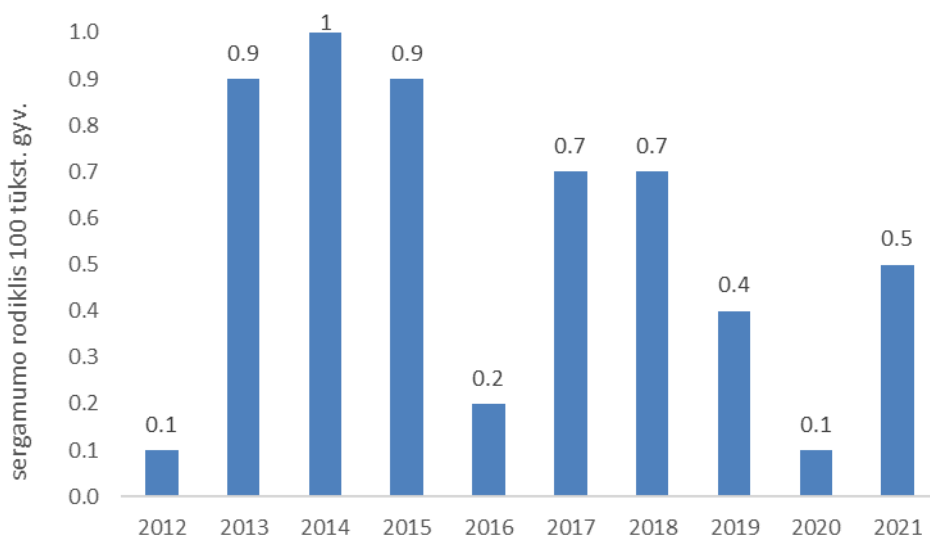

Kaimo gyventojų sergamumo amebiaze rodiklis buvo didesnis bei miesto. Kaimo vietovėse buvo užregistruoti 5 amebiazės atvejai (sergamumo rodiklis buvo 0,6 atv. 100 tūkst. gyv.), miestuose – 3 atvejai (0,2 atv. 100 tūkst. gyv.). Vyrų ir moterų sergamumo rodikliai buvo vienodi. 2021 m. amebiaze sirgo 4 vyrai (0,3 atv. 100 tūkst. gyv.) ir 4 moterys (0,3 atv. 100 tūkst. gyv.).

Kitos pirmuonių sukeltos žarnyno infekcinės ligos

2012–2021 m. sergamumo rodiklis kitomis pirmuonių sukeltomis žarnyno infekcinėmis ligomis mažėjo. Didžiausias sergamumo rodiklis buvo 2014 m. (1 atv. 100 tūkst. gyv.), mažiausias 2012 m. ir 2020 m. (po 0,1 atv. 100 tūkst. gyv.) (28 pav.).

28 pav. Sergamumas pirmuonių sukeltomis žarnyno infekcinėmis ligomis 2012–2021 m.

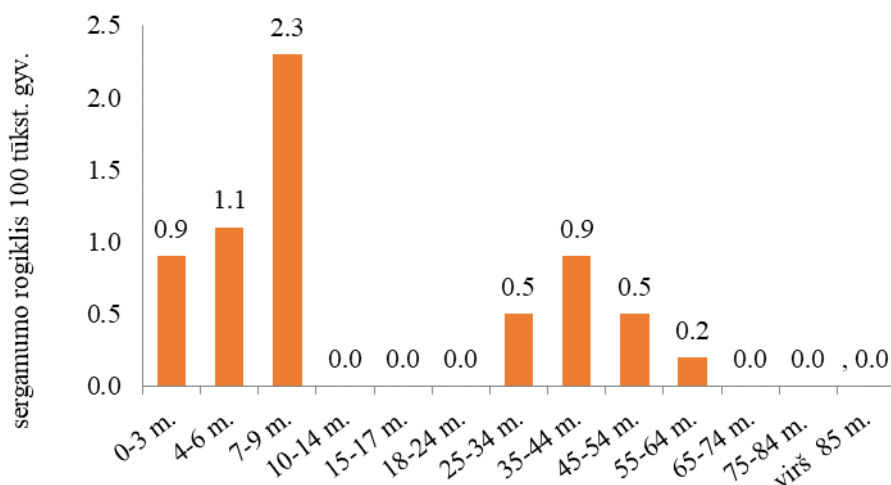

2021 m. buvo užregistruota 13 kitomis pirmuonių sukeltomis žarnyno infekcinėmis ligomis sergančių asmenų. Visi ligoniai buvo Vilniaus apskrities gyventojai. Sergamumo rodiklis Vilniaus apskrityje buvo 6 atv./100 tūkst. gyventojų (Lietuvos bendras – 0,5 atv. 100 tūkst. gyv.).

Kitos pirmuonių sukeltos žarnyno ligos registruojamos įvairiose amžiaus grupėse, 2021 m. didžiausias sergamumo rodiklis buvo 7–9 metų amžiaus žmonių grupėje (29 pav.).

29 pav. Sergamumas kitomis pirmuonių sukeltomis žarnyno infekcinėmis ligomis pagal amžiaus grupes 2021 m. (n=13)

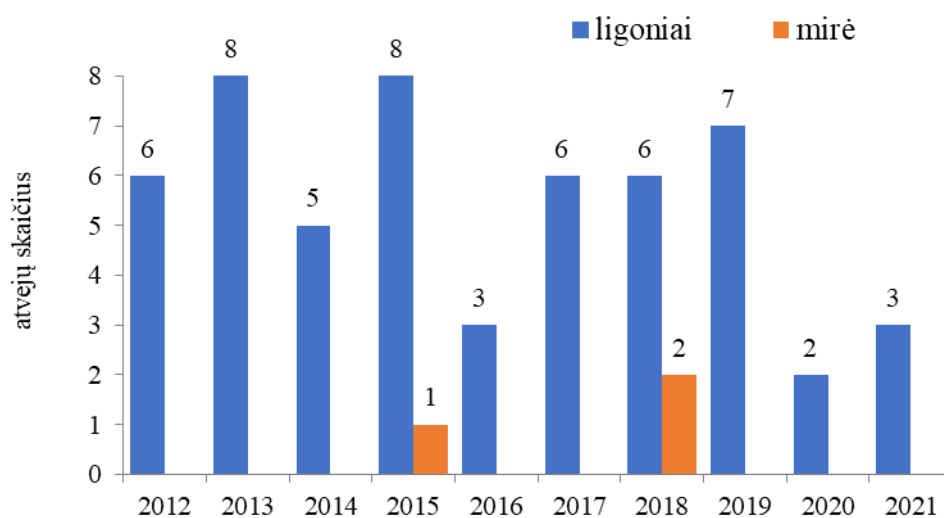

Kaimo gyventojų sergamumo rodiklis buvo mažesnis bei miesto. Kaimo vietovėje buvo užregistruotas 1 atvejis (sergamumo rodiklis buvo 0,1 atv. 100 tūkst. gyv.), mieste – 12 atvejų (0,6 atv. 100 tūkst. gyv.). Vyrų ir moterų sergamumo rodikliai buvo vienodi. 2021 m. kitomis pirmuonių sukeltomis žarnyno infekcinėmis ligomis sirgo 6 vyrai (0,5 atv. 100 tūkst. gyv.) ir 7 moterys (0,5 atv. 100 tūkst. gyv.).

SERGAMUMAS MALIARIJA

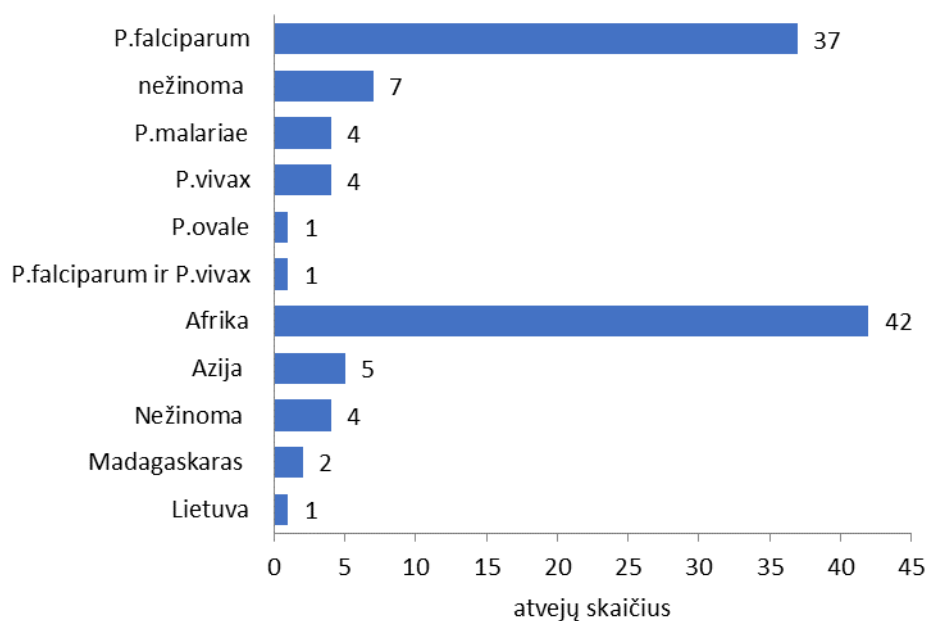
Paskutiniai vietinės maliarijos atvejai užregistruoti 1956 m., tačiau kasmet pasitaiko įvežtinių maliarijos atvejų. Priežastis – nereguliariai ar visai nenaudojama chemoprofilaktika nuo maliarijos, nepakankama apsauga nuo uodų. 2012–2021 m. buvo užregistruoti 54 maliarijos atvejai. Trys ligoniai, susirgę tropine maliarija, mirė. Daugiausia įvežtinių maliarijos atvejų per paskutinius dešimt metų buvo užregistruota 2013 m. ir 2015 m. (po 8 atvejus) (30 pav.).

30 pav. Maliarijos atvejai Lietuvoje 2012–2021 m. (n=54)

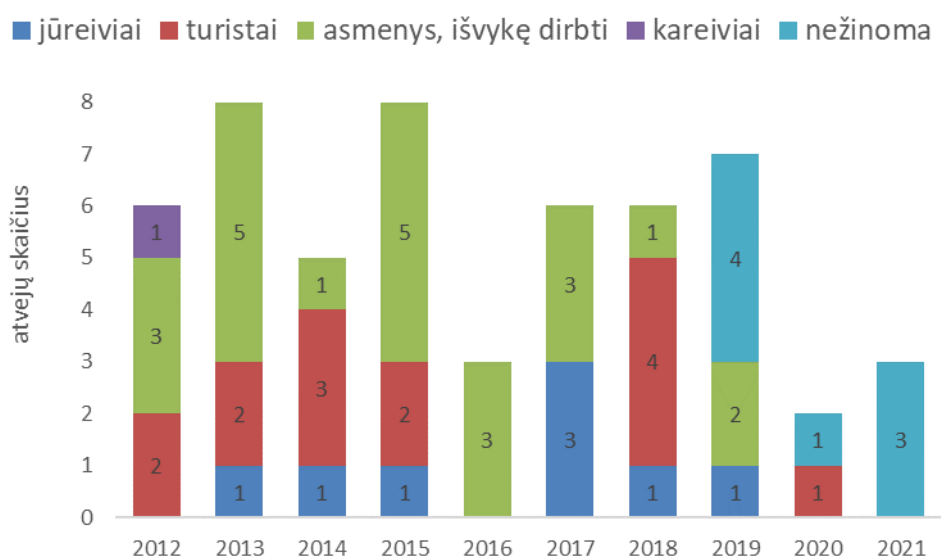
Dažniausiai į Lietuvą įvežama tropinė maliarija. Per 2012–2021 m. buvo užregistruoti: 37 tropinės maliarijos (*P.falciparum*), 4 trečiadienės maliarijos (*P.vivax*), 4 ketvirtadienės maliarijos (*P.malariae*), 1 ovalinės maliarijos (*P.ovale*) atvejai, 1 mišrios infekcijos atvejis (*P.falciparum* ir *P.vivax*), sukėlėjas nebuvo nustatytas 7 ligoniams. 2012–2021 m. daugiausiai žmonių užsikrėtė Afrikoje (42 asmenys), kiti – Azijoje (5), Madagaskare (2), Lietuvoje (1 per infekuotą adatą), užsikrėtimo vieta nebuvo išaiškinta 5 ligoniams (31 pav.).

31 pav. Maliarijos atvejai Lietuvoje pagal sukėlėją ir užsikrėtimo vietą 2012–2021 m. (n=54)

2012–2021 m. Lietuvoje maliarija sirgo 8 jūreiviai, 14 turistų, 23 asmenys, išvykę darbo tikslu, 1 kareivis (legionierius), 8 – nežinoma (32 pav.).

32 pav. Maliarijos atvejai pagal gyventojų grupes 2012–2021 m. (n=54)

IŠVADOS

1. 2012–2021 m. mažėjo žmonių sergamumas parazitinėmis ligomis. 2021 m. Lietuvoje buvo užregistruoti 557 parazitinių ligų atvejai.
2. 2021 m. 91,4 % visų užregistruotų parazitinių ligų atvejų sudarė helmintozės atvejai (509 ligoniai) ir 8,6 % – pirmuonių sukeltos parazitinės ligos atvejai (48 ligoniai).
3. 68 % visų parazitinių ligų atvejų sudarė enterobiozės, 24 % – askaridozės, 8 % – kitų parazitinių ligų atvejai.
4. 2012–2021 m. sergamumas enterobioze mažėjo, tačiau vaikų, lankančių ikimokyklines ugdymo įstaigas, ir pradinių klasių mokinių sergamumo rodiklis išliko aukštas.
5. 2012–2021 m. sergamumas askaridoze mažėjo, tačiau ikimokyklinio amžiaus vaikų sergamumo rodiklis, ypač kaimo vietovėse, išliko aukštas.
6. 2012–2021 m. sergamumo toksokaroze rodiklis mažėjo. 2021 m. dažniausiai sirgo 10–14 metų amžiaus vaikai. Didžiausi sergamumo rodikliai buvo Telšių, Kauno ir Vilniaus regionuose.
7. Sergamumo trichinelioze rodiklis per paskutinius dešimt metų turi mažėjimo tendenciją. Nebuvo užregistruota nė vieno trichineliozės atvejo 2018–2020 metais. 2021 m. buvo užregistruotas tik vienas trichineliozės atvejis.
8. 2012–2021 m. buvo užregistruoti 389 kaspinočių sukeltų ligų atvejai, iš kurių 95,3 % sudarė echinokokoze atvejai. Echinokokoze sirgo vyresnio amžiaus žmonės, dažniau moterys.
9. 2012–2021 m. sergamumo toksoplazmoze rodiklis turi mažėjimo tendenciją. Dažniausiai ši liga nustatoma 25–34 metų amžiaus moterims. Per 2012–2021 m. užregistruoti trys įgimtos toksoplazmozės atvejai.
10. Kasmet registruojama pirmuonių sukeltų žarnyno infekcijų atvejų (amebiasės, giardiazės ir kt.).
11. Kasmet registruojama įvežtinės maliarijos atvejų. 2012–2021 m. buvo užregistruoti 54 maliarijos atvejai. Trys ligoniai, susirgę tropine maliarija, mirė. Dažniausiai į Lietuvą įvežama tropinė maliarija. Per 2012–2021 m. buvo užregistruoti 37 tropinės maliarijos atvejai (68,5 % visų maliarijos atvejų). 2012–2021 m. daugiausiai žmonių užsikrėtė Afrikoje (42 asmenys arba 77,8 % visų ligonių).